

ارزیابی تأثیر امنیت بر زیست‌پذیری بافت‌های فرسوده شهری و ارائه راهبردهای ارتقای آن، مورد مطالعاتی: محله انصار شهر مشهد

فرشاد نوریان* - سید سجاد عبدالله پور^۲ - رضا قاضی^۳ - محمد قضایی^۴

۱. دانشیار گروه شهرسازی، دانشکده شهرسازی، پردیس هنرهای زیبا، دانشگاه تهران، تهران، ایران (نویسنده مسئول).
۲. کارشناس ارشد برنامه‌ریزی شهری، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه هنر تهران، تهران، ایران.
۳. کارشناس ارشد برنامه‌ریزی شهری، دانشکده هنرهای زیبا، دانشگاه تهران، تهران، ایران.
۴. دانشجوی دکتری شهرسازی، دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده معماری و شهرسازی، تهران، ایران.

تاریخ دریافت: ۹۷/۰۴/۰۳ تاریخ اصلاحات: ۹۷/۰۶/۲۴ تاریخ پذیرش نهایی: ۹۷/۰۷/۰۸ تاریخ انتشار: ۹۹/۱۲/۳۰

چکیده

فرسودگی کالبدی و محتوایی بافت‌های فرسوده، احساس امنیت اجتماعی ساکنان این بافت‌ها را تحت تأثیر قرار داده و به کاهش حضورپذیری و تعامل آن‌ها در بافت و به فراخور کاهش زیست‌پذیری و سرزندگی را با خود به همراه داشته است. محله انصار به‌عنوان یکی از بافت‌های فرسوده شهر مشهد امروزه با مشکلات گوناگونی در زمینه امنیت، سرزندگی و حضور افراد در عرصه‌های شهری مواجه شده است. از این‌رو هدف مطالعه حاضر ارزیابی تأثیر امنیت بر زیست‌پذیری بافت‌های فرسوده (محله انصار) با تأکید بر رویکرد CPTED و ارائه راهبردهایی جهت بهبود زیست‌پذیری محدوده مورد مطالعه می‌باشد. روش این پژوهش توصیفی-تحلیلی است و از میان ساکنان محله انصار ۳۷۰ نفر به‌صورت تصادفی برای تکمیل پرسشنامه‌ها انتخاب شده‌اند. تجزیه و تحلیل اطلاعات با استفاده از آزمون‌های آماری مانند آزمون تی، فریدمن و اسپیرمن در نرم‌افزار SPSS و همچنین تکنیک تحلیل سوات انجام شده است. نتایج مطالعه نشان می‌دهند که مؤلفه‌های زیست‌پذیری و امنیت محله انصار، در شرایط نامطلوبی قرار دارند و از میان شاخص‌های زیست‌پذیری و امنیت، به ترتیب شاخص‌های تعامل و ارتباط و تمایل به نظارت مطلوب‌ترین و شاخص‌های رضایت و اعتماد به مدیران و آسایش؛ نامطلوب‌ترین هستند. علاوه‌براین نتایج، همبستگی مثبتی بین امنیت و زیست‌پذیری را نشان می‌دهند. همچنین از میان شاخص‌های امنیت، کیفیت روشنایی و تمایل به نظارت میان ساکنان به ترتیب دارای بیش‌ترین ارتباط با زیست‌پذیری هستند. با توجه به تحلیل‌های انجام شده، جهت‌گیری راهبردی کلی محله انصار به منظور بهبود زیست‌پذیری، از نوع حداقل-حداکثر و از نوع انطباقی است. ساماندهی نظام کاربری‌ها و فضاهای بازعمومی جهت ایجاد سرزندگی و ایمنی، تقویت مراکز گردهمایی و تجمع در محله از جمله راهبردهای شناسایی شده جهت افزایش زیست‌پذیری با تأکید بر امنیت در محله انصار است.

واژگان کلیدی: زیست‌پذیری، امنیت، بافت فرسوده، رویکرد CPTED، محله انصار مشهد.

۱. مقدمه

امروزه رویکردهای گوناگونی برای حل مسائل و مشکلات موجود در شهرها به ویژه بافت‌های فرسوده شهری مطرح و به کار گرفته شده اند که از جمله مهم‌ترین آن‌ها زیست‌پذیری می‌باشد (Ghanbari, Shokouhi, Rahnama, & Kharazmi, 2016, p. 130). بافت‌های فرسوده شهری به‌عنوان بستر زیست انسان شهرنشین؛ به دلیل فرسودگی کالبدی و برخوردارگی از زیرساخت‌های آسیب‌پذیر دارای ناپایداری مکانی- فضایی هستند (Nasiri, 2013, p. 270) و نیازمند تأمین استانداردهای زیست‌پذیری می‌باشند (Heidary et al., 2015, p. 20). عوامل متعددی در زیست‌پذیری یک مکان تأثیر دارند که از جمله مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به مقوله امنیت اجتماعی اشاره کرد (Khastoo & Saeedi Rezvani, 2010, p. 65)، بدین صورت که نواحی با میزان کم‌تر جرائم و ترس از جرم، دارای امنیت بیش‌تر و زیست‌پذیرتر از سایر نواحی هستند (Lorenc, Clayton, Neary, Whitehead, Pet-ticrew, Thomson, Cummins, Sowden, & Renton, 2012, p. 759). در رابطه با بافت‌های فرسوده این امر از اهمیت بیش‌تری برخوردار است؛ زیرا این بافت‌ها به علت ویژگی‌های خاص خود از نظر فعالیتی و کالبدی بستری مناسب برای رشد و شکل‌گیری مکان‌های جرم‌خیز و به دنبال آن ناامنی اجتماعی (Asgari Tafreshi, Adib Za-deh, Rafian, & Hosieni, 2010, p. 40) و خالی شدن بافت از حضور و تعامل مردم دارا می‌باشند. این در حالی است که اگر این بافت‌ها دارای فضاهای امن و مطلوب باشند و در آن‌ها تفریحات سالم و شادابی به گونه‌ای سازمان یافته و مطابق با ارزش‌های جامعه میسر شود، حضور فعال مردم و به تبع آن سرزندگی و زیست‌پذیری افزایش می‌یابد (Habibi, 2013, p. 76). این نارسایی‌ها موجب تشدید فرسودگی، عدم سرزندگی و نازل شدن کیفیت زندگی و زیست‌پذیری این بافت‌ها نسبت به سایر مناطق شهری شده است (Heidary, Shamaee, Sasan, Pour, Suleimani, & Ahad Nejad, 2017, p. 3). امری که در حال حاضر شهرهای ایران به‌طور عام و کلانشهرهای آن به‌طور خاص با آن مواجه هستند و کلانشهر مشهد نیز از این قاعده مستثنی نمی‌باشد. شهر مشهد به‌عنوان دومین کلانشهر و بزرگ‌ترین شهر زیارتی ایران سالانه میزبان تعدادی زیادی از زائران داخلی و خارجی می‌باشد و مسلماً وجود شرایط مناسب زیست‌پذیری شهری به ویژه از لحاظ امنیت بسیار حائز اهمیت می‌باشد. آنچه به یکی از دغدغه‌های مدیران شهری کلانشهر مشهد تبدیل شده است، مباحث امنیتی به ویژه در محلات فرسوده شهر می‌باشد. وجود بیش از ۲۳۰۲ هکتار بافت فرسوده در سطح شهر منجر به بی‌رونقی و متروک شدن بافت فرسوده و سیر نزولی روزمره آن شده و این امر زمینه‌ساز عدم حضور ساکنان در فضاهای محلات و تشدید ناامنی

اجتماعی و در نهایت تنزل زیست‌پذیری در سطح وسیعی از محلات شهر مشهد شده است. بر این اساس تحلیل و بررسی دقیق شرایط امنیت محلات فرسوده این شهر در راستای ارتقای زیست‌پذیری آن‌ها ضروری می‌باشد که به‌طور نمونه در محله انصار واقع در ناحیه سه منطقه شش آن به انجام می‌رسد. در همین راستا، هدف مطالعه حاضر، ارزیابی تأثیر احساس امنیت بر زیست‌پذیری بافت‌های فرسوده شهری را با تأکید بر رویکرد CPTED^۱ و ارائه راهبردهایی جهت بهبود زیست‌پذیری محدوده می‌باشد. بنابراین سؤال‌های اصلی پژوهش حاضر عبارت هستند از این‌که وضعیت شاخص‌های زیست‌پذیری و امنیت در محله انصار مشهد چگونه است؟ شدت و نوع ارتباط بین مؤلفه‌های زیست‌پذیری و امنیت در محله انصار مشهد به چه صورتی می‌باشد؟ جهت‌گیری کلی راهبردهای ارتقاء زیست‌پذیری با تأکید بر امنیت در بافت فرسوده شهری چگونه می‌باشد؟ لذا در مطالعه حاضر ابتدا با مرور مبانی نظری و مطالعات مشابه داخلی و خارجی که در این زمینه صورت گرفته است، مجموعه‌ای از ابعاد، شاخص‌ها و سنجه‌های زیست‌پذیری و امنیت را شناسایی می‌شود و سپس با بهره‌مندی از آن‌ها و تدوین پرسشنامه و انجام پیمایش میدانی در سطح محله، اطلاعات لازم استخراج می‌شود و با بهره‌مندی از آزمون‌های آماری به سنجش شاخص‌ها، بیان تفاوت معناداری و شدت و نوع ارتباط بین مؤلفه‌های زیست‌پذیری و امنیت پرداخته می‌شود. در نهایت، با بهره‌گیری از تکنیک سوات، راهبردهایی برای افزایش زیست‌پذیری در محله انصار مشهد ارائه می‌شود.

۲. پیشینه پژوهش

به‌طور کلی می‌توان گفت در زمینه بهبود زیست‌پذیری بافت‌های فرسوده شهری، مطالعات زیادی صورت نگرفته است؛ لذا در ادامه تلاش شده است تا نزدیک‌ترین پژوهش‌های انجام شده به موضوع در حوزه مطالعات داخلی و خارجی ارائه شوند. نتایج مطالعه شمعی و دیگران (۱۳۹۵) تحت عنوان «تحلیل زیست‌پذیری بافت‌های فرسوده شهری (مطالعه موردی: بافت فرسوده شهر زنجان)» نشان می‌دهد که در میان عوامل زیست‌پذیری بافت فرسوده شهر زنجان، بیش‌ترین میزان همبستگی با شاخص‌های اجتماعی وجود داشته که در میان آن‌ها بیش‌ترین وابستگی به شاخص تحولات و توسعه مناسبات اجتماعی تعلق داشته است. نتایج مطالعه حیدری و دیگران (۱۳۹۴) تحت عنوان «ارزیابی قابلیت‌های زیست‌پذیری بافت فرسوده و راهبردهای تقویت آن (مطالعه موردی: بافت فرسوده شهر زنجان)» نشان می‌دهند که بافت فرسوده شهر زنجان از نظر نقاط قوت و فرصت‌های زیست‌پذیری از پتانسیل بالایی برخوردار بوده و استراتژی تهاجمی به‌عنوان اولویت‌دارترین راهبرد جهت مداخله در زیست‌پذیری بافت فرسوده تعیین شده است. احمدی و

شاخص‌های زیست‌پذیری کمک نماید و از آنجایی که این شاخص‌های اجتماعی در زیست‌پذیری نقش تعیین‌کننده‌ای دارند، مطالعه حاضر درصدد است تا با تأکید بر امنیت به‌عنوان یکی از حلقه‌های مفقود شده بافت‌های فرسوده، به بررسی ارتباط آن با زیست‌پذیری بپردازد و برای بهبود شرایط با تکیه بر عوامل داخلی و خارجی، راهبردهای ارتقای زیست‌پذیری این بافت‌ها با تأکید بر امنیت ارائه نماید.

۳. چارچوب نظری

زیست‌پذیری مفهوم کلی است که با برخی از مفاهیم و اصطلاحات دیگر همچون پایداری، کیفیت زندگی و سرزندگی مکان و اجتماعات سالم مرتبط است (Norris & Pittman, 2000) و اساساً از اواخر قرن بیستم مورد توجه قرار گرفته و تاکنون تعریف روشن و واحدی از آن ارائه نشده است (Leby & Hashim, 2010). کوان^۵ (۲۰۰۵) زیست‌پذیری را مناسب برای زندگی و فراهم آوردن کیفیت زندگی مطلوب تعریف می‌کند و در مقابل او سرزندگی شهر را بازتاب سطح شلوغی آن در اوقات مختلف روز و در بخش‌های مختلف می‌داند. لاندیری^۶ (۲۰۰۰) نیز زیست‌پذیری را خوداکتفایی بلندمدت، پایداری، سازگاری، انطباق‌پذیری و خودترمیمی یک مکان می‌داند. به‌طور کلی می‌توان گفت، تنوع گسترده‌ای از تعاریف برای زیست‌پذیری وجود دارد و بیش‌تر محققان آن را دشوار برای تعریف بیان کرده‌اند. تا جایی که ساوتورث^۷ (۲۰۰۴) آن را مفهومی نسبتاً مبهم، اما مورد تأیید همه می‌داند که به صورت‌های گوناگون تفسیر شده است. سوزان و دیگران (۱۹۹۵) معتقدند زیست‌پذیری بین گذشته و آینده شهر ارتباط برقرار می‌کند، در شهر زیست‌پذیر به اثر تاریخی (به‌عنوان ریشه ساکنان) و به کسانی که هنوز متولد نشده‌اند، احترام می‌گذارند (Crowhurst Lennard, Ster-nberg, & Lennard, 1999). شهر زیست‌پذیر برای تمام مردم، برای همه اقشار جذاب، ارزشمند، امن و مناسب باشد، نه فقط برای آن‌ها که در گروه سنی خاصی هستند و یا در آمد بالایی کسب می‌کنند (Lennard, 1997). سانگ شهر زیست‌پذیر را مکانی برای یک زندگی سالم که فرصتی برای تحرک آسان از طریق دوچرخه، پیاده، حمل‌ونقل عمومی یا هر گزینه حمل‌ونقلی دیگر فراهم می‌کند (Song, 2011)، معرفی می‌کند. همچنین می‌توان گفت سکونت‌گاه زیست‌پذیر جایی است که حمل‌ونقل، مسکن و توسعه تجاری همگام با یکدیگر توسعه پیدا می‌کنند و مردم دسترسی کافی به گزینه‌های پایدار جابه‌جایی از نظر کفایت، کارایی و کیفیت دارند (South Worth, 2004). زیست‌پذیری معمولاً با سه قلمرو اصلی مشخص می‌شود: کیفیت محیطی، تسهیلات محلی و بهزیستی فردی (Mousavi Noor, Varytisi, & Mohammadi, 2017, p. 186). همچنین مسکن، اشتغال، تفریحات، نظافت و

دیگران (۱۳۹۲) در مطالعه‌ای تحت عنوان «به‌کارگیری رویکرد (CPTED) جهت ارتقای امنیت در بافت فرسوده شهری (مورد مطالعه: بافت فرسوده مرکز شهر ارومیه)» به عوامل مؤثر بر ناامنی و ایجاد فرصت‌های مجرمانه بافت فرسوده مرکز شهر ارومیه پرداخته‌اند. نتیجه پژوهش نشان می‌دهد که با توجه به دلایل ناامنی در محدوده مورد بررسی، اصول رویکرد CPTED می‌تواند در کاهش دادن میزان ناامنی مؤثر باشد. بدین منظور در پایان پژوهش راهکارهایی جهت افزایش امنیت در محدوده با استفاده از رویکرد طراحی محیطی پیشنهاد شده است. مطلبی و دیگران (۱۳۹۵)، در مطالعه‌ای تحت عنوان «تأثیر احساس امنیت بر رضایت‌مندی سکونتی در مجتمع مسکونی هزار دستگاه نازی‌آباد تهران بر اساس مدل (C.P.T.E.D)» نشان می‌دهند که بین احساس امنیت و رضایت‌مندی سکونتی ارتباط مستقیمی وجود دارند. مروی و بهزادفر (۱۳۹۳) در مطالعه‌ای تحت عنوان «پایداری محلی با تأکید بر رویکرد CPTED» نشان دادند که رویکرد CPTED تلاش دارد تا بهبود امنیت و ایمنی در فضاهای شهری را فراهم آورد که این مهم موجب افزایش پایداری در شهرها خواهد شد. ایکبال و سساتو^۸ (۲۰۱۶) در مطالعه‌ای تحت عنوان «آیا با استفاده از رویکرد CPTED می‌توان امنیت پارک‌ها را بهبود بخشید؟» نشان دادند که طراحی و مدیریت مناسب می‌تواند بر امنیت پارک استکلهم تأثیرگذار باشد. به‌عنوان مثال، آن‌ها نشان دادند که نقاط کور در پارک زمینه‌ساز شکل‌گیری جرایم زیادی می‌شده است و یا جانمایی مناسب وسایل و تسهیلات ورزشی در پارک، تعداد زیادی از مردم را به خود جذب می‌کند که موجب بهبود امنیت در شب می‌شود. جونگیجان و ولدندورپ^۹ (۲۰۱۳) در مطالعه‌ای تحت عنوان «یک رویکرد CPTED موفق» به کاهش جرم و کاهش ترس از حضور در فضاهای عمومی از طریق طراحی محیطی پرداختند. نتایج نشان دادند که استفاده از رویکرد CPTED موجب کاهش جرم در فضاهای شهری شده است به طوری که در مناطق تازه برنامه‌ریزی شده، ۹۵ درصد و در مناطقی که از قبل شکل گرفته بوده‌اند، ۸۰ درصد جرم و بزه کاهش یافته است. پینتر و فارینگتون^۴ (۲۰۰۱) در مطالعه‌ای تحت عنوان «ارزیابی پیشگیری از جرم موقعیتی با استفاده از پیمایشی بر جوانان» نشان دادند که پیش‌گیری از جرم از راه طراحی محیطی تغییراتی زیادی در میزان سرقت ایجاد شده است. همان‌طور که مشاهده شد، مجموع مطالعات داخلی و خارجی همگی بر این باور هستند که طراحی محیطی می‌تواند ایمنی و امنیت را در سطح محلات و فضاهای شهری و عمومی افزایش داده و میزان جرم و جنایت را کاهش دهد. از طرف دیگر بررسی‌ها نیز نشان دادند که زیست‌پذیری بافت‌های شهری ارتباط مستقیمی با شاخص‌های اجتماعی دارند. لذا، از آنجایی که افزایش ایمنی و امنیت می‌تواند به حضورپذیری افراد در فضا به‌عنوان یکی از مهم‌ترین

امنیت، از دیگر قلمروهای آن محسوب می‌شود (How-ley, Scott, & Redmond, 2009, p. 855). عوامل مؤثر در زیست‌پذیری عبارت‌اند از: سرمایه‌گذاری در حمل‌ونقل عمومی، بهبود امنیت حمل‌ونقل، توسعه سلامت از طریق فراهم آوردن شرایط حرکت پیاده و دوچرخه، حفاظت از محیط زیست، حفاظت از موجودی‌های تاریخی و فرهنگی (Mousavi Noor, Varytisi, & Mohammadi, 2016, p. 243). زیست‌پذیری مشتمل بر امنیت و بهداشت، شرایط محیط محلی (پاکیزگی، سروصدا، گردوغبار، کیفیت هوا، کیفیت آب) کیفیت روابط اجتماعی، فرصت‌های تفریح و سرگرمی، زیبایی‌شناسی، وجود منابع فرهنگی و محیطی منحصر به فرد است (Victorian Competition and

Efficiency Commission, 2008). اوبرلینک^۸ (۲۰۰۸)، اجزای زیست‌پذیری را مسکن، حمل‌ونقل و جابه‌جایی، کاربری زمین، همکاری و تعامل، درک اجتماعی محلی و برنامه‌ریزی، و رهبری دانسته است (Oberlink, 2008, p. 5). باتوجه به آنچه گفته شد، زیست‌پذیری مفهومی پیچیده و چند بعدی است و همین امر سبب شده تا به سختی بتوان سطح زیست‌پذیری یک شهر را مورد ارزیابی قرار داد (Irاندوست، Isa Lou, & Shahmoradi, 2016, p. 106). با این حال با توجه به بررسی‌های انجام شده، ابعاد، شاخص‌ها و سنجه‌های شهر زیست‌پذیر با تأکید بر زیست‌پذیری در بافت‌های فرسوده مطابق جدول ۱، ارائه شده است.

جدول ۱: ابعاد و شاخص‌های زیست‌پذیری بافت فرسوده

ابعاد	شاخص	سنجه‌ها	منابع
کالبدی- محیطی	آلودگی	آلودگی هوا و صوتی، کیفیت جمع‌آوری زباله و کیفیت دفع آب‌های سطحی	(Bandar Abad, 2011; Khorasani, Rezvani, Motiee Langrodi, & Rafian, 2012; Shamaee, Sasan Pour, Suleimani, & Heidary, 2016)
	فضاهای عمومی	محصوریت و حضورپذیری در فضا، کیفیت پیاده‌روها و کیفیت مبلمان شهری	
	ساختمان و بافت	قدمت ساختمان، کیفیت مصالح، نفوذپذیری بافت، تراکم و تعداد طبقات	
تاریخی	چشم‌انداز تاریخی	توجه به معماری بومی و وجود نشانه‌های تاریخی و محلی	(Rezvani & Nowruzi, 2013)
اجتماعی	احساس تعلق	تمایل به سکونت، امید به بهبود شرایط و برگزاری جشن و مراسم	(Bandar Abad, 2011; Khorasani et al., 2012; Shamaee et al., 2016)
	تعامل و ارتباط	شناخت و ارتباط ساکنان، روحیه کارگروهی، مدت سکونت، عضویت در انجمن و تمایل به مشارکت	
اقتصادی	استطاعت مالی	مشارکت مالی در طرح‌ها، تناسب درآمد و هزینه خانوار، تنوع در گزینه‌های مسکونی و مطلوبیت وام‌های حمایتی	(Shamaee et al., 2016; Haji Nejad, Rafian, & Zamani, 2010)
تأسیسات و تجهیزات شهری	آموزش و درمان	کیفیت آموزش و مراکز درمان و رغبت به شرکت در کلاس‌های آموزشی	(Michel, 2005; Haji Nejad, Rafian, & Zamani, 2010; Rezvani & Nowruzi, 2013; Shamaee et al., 2016)
	تفریح و فراغت	توزیع تجهیزات فراغتی، سرانه کاربری‌های تفریحی و میزان استفاده از تجهیزات	
	کیفیت دسترسی	دسترسی مناسب به خدمات و میزان تداخل سواره و پیاده	
	حمل‌ونقل	تنوع گزینه‌ها و کیفیت حمل‌ونقل و دسترسی به حمل‌ونقل عمومی	
مدیریت شهری	اعتماد و رضایت	اعتماد به تصمیمات مدیریت شهری، مشارکت در تصمیم‌گیری‌ها، رعایت عدالت در تقسیم منافع طرح‌ها، ایجاد تسهیلات برای ساکنان بافت و وجود افراد متخصص در بدنه مدیریتی	(Evans, 2002; Habibi, Pourahmad, & Meshkini, 2008; Habibi, 2013; Irاندوست، Isa Lou, & Shahmoradi, 2014)

عوامل متعددی در زیست‌پذیری یک مکان تأثیر دارند که از جمله مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به امنیت اشاره کرد (Ghanbari et al., 2016, p. 129). یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های بافت‌های فرسوده که میزان زیست‌پذیری و حضورپذیری آن‌ها را تحت تأثیر داده است، بحث امنیت در این بافت‌هاست. بافت‌های فرسوده اغلب با توجه به دگردیسی‌هایی که در ابعاد اجتماعی و کالبدی متحمل شده‌اند، با فضاهایی خالی از جمعیت اصیل و فقدان نظارت مواجه هستند که همین امر میزان امنیت در این بافت‌ها را تحت تأثیر قرار داده است. امنیت مهم‌ترین نیاز انسان از نظر روحی امنیت است که به‌عنوان مهم‌ترین هدف زندگی و جوهر سلامت روانی فرد تلقی می‌شود (Qar-ae, Radhoonani, & Rashidpour, 2010, p. 18). بسیاری از متون مبنایی برای توسعه و پیشرفت محسوب شده است. احساس امنیت، آرامش و آسودگی خاطر است که عاملی برای ایجاد ثبات، آرامش و لذت از فضاهای عمومی شهری است (Ziari, Mehdi, & Mahdian, 2013, p. 25). و حالتی است که در آن شهروندان بتوانند آزادانه جابه‌جا شوند، با هم شهریان خود ارتباط برقرار کنند و به فعالیت‌های اجتماعی بپردازند، بدون آن‌که تهدید شوند یا با خشونت و آزار و اذیت جسمی و روحی یا نابرابری جنسی مواجه شوند (Lotfi, Bardi Anamradanejad, & Sassanipour, 2014, p. 45). یکی از رویکردهای مطرح در شهرسازی برای ارتقا امنیت در فضاهای شهری به ویژه محلات فرسوده، رویکرد CPTED است. رویکرد حاضر را می‌توان طراحی کارآمد و به‌کارگیری بهینه کلیه عناصر موجود در محیط مصنوع به منظور کاهش جرائم شهری دانست که به‌طور مستقیم و غیرمستقیم در ارتقای کیفیت زندگی و افزایش رضایتمندی شهروندی و بهبود رفاه و سرمایه اجتماعی (Mohseni, Zandi Mokhtar, & Mas-soud, 2013, p. 67) و در مجموع افزایش زیست‌پذیری فضاهای شهری اثرگذار است (Salehi, 2011, p. 23). مرکز بین‌المللی جرایم این رویکرد را طراحی و استفاده مناسب از محیط ساخته شده، برای کاهش یا جلوگیری از جرائم و بهسازی کیفیت زندگی می‌داند (NICP, 2006). انجمن بین‌المللی CPTED نیز آن را استفاده هوشمندانه از فضای ساخته شده در جلوگیری از جرایم در فرآیند طراحی و برنامه‌ریزی محیط مصنوع تعریف می‌کند (ICA, 2005). رویکرد حاضر این امکان را فراهم می‌کند تا با طراحی کالبدی شهر از طریق کالبدی ساختمان و

طراحی پلان و دسترسی به سایت‌های جرم‌خیز، بتوان از ایجاد محیط‌های مناسب برای جرم و جنایت، پرهیز کرد (Petrella, 2004)، تا به‌عنوان بازدارنده‌ای از ارتکاب جرائم عمل کند و ضمن افزایش امنیت به حضورپذیری و زیست‌پذیری هر چه بیشتر بافت‌ها کمک کند (Cozens, Saville & Hillier, 2005, p. 331). رویکرد CPTED در طراحی محیط‌های شهری شامل پنج اصل می‌باشد: کنترل دسترسی، قلمروگرایی، تعمیر و نگهداری، نظارت طبیعی و حمایت از فعالیت‌های اجتماعی (Elika & Elika, 2012; Kruger, 2012; Plaster & Carter, 1993; City of Durham County, 2008; Sajjadian, Amanpour, & Joibari, 2015). مینری و لیم (۲۰۰۵)، معیارهای کالبدی تأثیرگذار در کاهش جرم‌خیزی فضا براساس رویکرد CPTED را فرم فضا، آسایش بصری و محیطی، اندازه فضا، سازمان فضایی و نفوذپذیری، کیفیت مسکن و کاربری زمین برمی‌شمارد (Minnery & Lim, 2005, p. 332). همان‌طور که بیان شد، بافت‌های فرسوده به‌واسطه فرسودگی‌هایی که در کالبد و محتوی دارند، رفته‌رفته در نتیجه عدم رسیدگی، با کاهش مطلوبیت از سوی ساکنان همان بافت و ساکنان بافت‌های دیگر مواجه شده و همین امر زمینه‌های کاهش حضورپذیری و احساس تعلق افراد به بافت را فراهم می‌سازد. این روند، عموماً تمایل به سکونت در بافت، امید به زندگی، اعتماد به مدیریت شهری و مشارکت مادی و معنوی در شهر و بافت را کاهش می‌دهد که تنزل سطح زیست‌پذیری و امنیت بافت را نیز با خود به همراه دارد. رویکرد CPTED از جمله رویکردهایی است که به‌منظور افزایش سطح امنیت در بافت‌ها از راه مداخله فیزیکی در محیط شهری مطرح شد. این رویکرد که در طراحی‌های خود هم‌زمان با عوامل کالبدی، عوامل اجتماعی را نیز ملاک قرار می‌دهد زمینه‌های حذف و یا تعدیل نقاط جرم‌خیز و کور بافت را فراهم ساخته و با افزایش سطح حمایت و نظارت اجتماعی، به افزایش سطح امنیت در محله کمک می‌کند. از طرف دیگر، از آنجایی که فرض بر آن است که افزایش امنیت با افزایش حضورپذیری و به تبع افزایش زیست‌پذیری در ارتباط است، در ادامه به بررسی رابطه این دو مقوله در یکی از محلات فرسوده شهر مشهد پرداخته می‌شود. رابطه احتمالی بین امنیت و زیست‌پذیری و مؤلفه‌ها، معیارها و شاخص‌های مؤثر بر هر کدام در شکل ۱ نشان داده شده است.

جدول ۳: شیوه امتیازدهی در تحلیل سوات

میزان اثرگذاری	بسیار زیاد	زیاد	متوسط	کم	بسیار کم
اهمیت	بسیار مهم	مهم	نسبتاً مهم	کم‌اهمیت	بدون اهمیت
	۱	۰.۷۵	۰.۵	۰.۲۵	۰

دارای جمعیت ۹۳۹۳ نفر و مساحت ۹۴.۴ هکتار می‌باشد. حدود ۵۰ درصد مساحت محله از اراضی ناخالص نظیر بایر و مخروبه تشکیل شده است. لبه جنوبی محله که به بلوار حر می‌رسد، دارای کاربری تولیدی کارگاهی، لبه غربی آن دارای کاربری تجاری، داخل محله غالباً تحت پوشش کاربری مسکونی با طبقات اکثراً دوطبقه و کیفیت پایین بوده و لبه شمالی و شرقی محله نیز مرز محدوده شهر را تشکیل می‌دهند.

۵. معرفی محدوده مورد مطالعه

شهر مشهد طی دهه‌های اخیر با گسترش بی‌رویه و افقی خود سبب به وجود آمدن بسیاری از محلات فرسوده و ناکارآمد شهری نظیر محله انصار واقع در ناحیه سه منطقه شش شده است. محله مذکور که طبق مطالعات طرح جامع مشهد در زمره محلات فرسوده و با جرم و جنایت بالای شهر می‌باشد؛ در سرشماری سال ۱۳۹۵

شکل ۲: معرفی موقعیت محله مطالعاتی

مستقیم امنیت و زیست‌پذیری را تحت تأثیر قرار می‌دهد، می‌توان اینگونه بیان نمود که ظرفیت‌های لازم برای ارتقای سطح زیست‌پذیری و امنیت محله وجود دارد. نتایج آزمون T همچنین نشان می‌دهند که زیست‌پذیری محله انصار مشهد با میانگین ۲.۱۱ در حد بسیار ضعیف قرار دارد که این نشان دهنده سطح پایین سایر شاخص‌ها در محله انصار است. از جمله مهم‌ترین این شاخص‌ها سطح پایین رضایت و اعتماد ساکنان به مدیریت شهری است که این نشان‌دهنده شکاف عمیقی است که بین مردم و مدیریت شهری شکل گرفته است. نتایج آزمون فریدمن نیز نشان می‌دهد که تفاوت معناداری بین مؤلفه‌های زیست‌پذیری در محله انصار مشهد وجود دارد. این آزمون که نتایج آزمون پیشین را تأیید می‌کند نشان می‌دهد که شاخص‌های تعامل و ارتباط با میانگین رتبه ۱۱.۳۱ و کیفیت فضاهای عمومی با میانگین رتبه ۸.۰۹ مؤثرترین و شاخص‌های اعتماد و رضایت به مدیران کم تأثیرترین شاخص‌ها در زیست‌پذیری بافت مورد مطالعه هستند. پس به‌صورت کلی در ارتباط با محله انصار می‌توان این‌گونه بیان نمود که اگرچه که سطح زیست‌پذیری در شرایط نامطلوبی به سر می‌برد اما ساکنان علی‌رغم وجود مشکلات کالبدی و محتوایی ارتباطات خود را که می‌توانند زمینه‌ساز اقدامات نهادی و انجمنی شوند در حد مطلوبی حفظ کرده‌اند، که بالا بودن امتیاز کیفیت فضاهای عمومی

۶. یافته‌های تحقیق

در این بخش ابتدا به ارزیابی زیست‌پذیری و امنیت در نمونه‌های مورد مطالعه پرداخته می‌شود. در ادامه با بهره‌گیری از آزمون‌های آماری، ارتباط میان زیست‌پذیری و امنیت در بافت محلات مورد بررسی قرار می‌گیرد. پس از ارزیابی زیست‌پذیری و امنیت محلات و ارتباط میان آن‌ها، راهبردهایی برای ارتقا و بهبود شرایط موجود با تأکید بر امنیت محلات ارائه خواهد شد.

۶-۱- ارزیابی وضعیت زیست‌پذیری و امنیت در محدوده

با توجه به جدول ۴ (نتایج آزمون T زیست‌پذیری) و طیف لیکرت طراحی شده برای پرسشنامه (۱: پایین‌ترین و ۵: بالاترین)، در بین شاخص‌های تدوین شده برای زیست‌پذیری در این تحقیق، تنها شاخص تعامل و ارتباط وضعیتی مطلوب دارد؛ به‌طوری‌که میانگین وزنی این شاخص (۳.۶۲) بیش‌تر از میان‌نظری بوده و سایر شاخص‌ها با توجه به تحلیل آزمون T، دارای وضعیت بسیار نامطلوب هستند. این مقادیر در واقع نشان می‌دهند، اگرچه که محله انصار دچار فرسودگی‌هایی در کالبد و محتوا می‌باشد ولی ساکنان همچنان توانسته‌اند ارتباط و تعامل خود با یکدیگر را در مقایسه با سایر شاخص‌ها بیش‌تر حفظ کنند و از آنجایی که تعامل و ارتباط به‌طور

نیز مقوم این موضوع می‌باشد. در واقع بستر برای حفظ این تعامل فراهم بوده است. در مقابل، اعتماد پایین به مدیران و پایین بودن کیفیت دسترسی و سایر شاخص‌ها علی‌رغم تأثیرگذاری کم، به کاهش زیست‌پذیری در محله منجر شده‌اند.

جدول ۴: نتایج آزمون T تک نمونه‌ای و فریدمن شاخص‌های زیست‌پذیری در محله انصار مشهد

ابعاد	شاخص	مقدار ارزشی	سطح معناداری	میانگین	تفاوت میان شاخص‌ها بر اساس آزمون فریدمن
کالبدی- زیست محیطی	آلودگی	۴۶.۲۶۶	۰.۰۰۰	۲.۴۲۳۰۸	۷.۶۳
	کیفیت فضاهای عمومی	۵۱.۹۶۸	۰.۰۰۰	۲.۵۴۸۰۸	۸.۰۹
	ساختمان و بافت	۴۷.۹۱۳	۰.۰۰۰	۱.۹۹۳۵۹	۶.۲۲
	چشم‌انداز تاریخی	۴۷.۷۰۵	۰.۰۰۰	۲.۰۳۵۲۶	۶.۴۲
	حس تعلق و ماندگاری	۳۵.۹۲۲	۰.۰۰۰	۱.۹۸۰۷۷	۵.۸۷
	تعامل و ارتباط	۸۵.۸۱۹	۰.۰۰۰	۳.۶۲۵۰۰	۱۱.۱۳
	استطاعت مالی	۴۰.۱۴۵	۰.۰۰۰	۱.۸۴۹۳۶	۵.۶۳
	آموزش و درمان	۴۹.۳۳۰	۰.۰۰۰	۱.۸۵۸۹۷	۵.۴۷
	تفریح و فراغت	۴۶.۶۶۹	۰.۰۰۰	۱.۶۹۵۵۱	۵.۰۶
	کیفیت دسترسی	۳۳.۳۱۲	۰.۰۰۰	۱.۶۸۲۶۹	۴.۹۰
	حمل‌ونقل	۴۹.۷۱۹	۰.۰۰۰	۲.۲۰۵۱۳	۷.۰۹
	اعتماد و رضایت	۵.۴۶۰	۰.۰۰۰	۱.۴۸۳۹۷	۴.۲۲
	مجموع	۴۵.۰۱۹	۰.۰۰۰	۲.۱۱۵۱	-

لزوماً در اختیار آن‌ها نمی‌باشد مانع از این مهم شده‌اند. به‌عنوان مثال بعد کالبدی و دو شاخص فرم و آسایش فضا از دیدگاه ساکنان نامطلوب‌ترین شرایط را در محله داشته‌اند لذا این‌گونه به نظر می‌رسد که مداخله فیزیکی برای ارتقاط سطح این دو شاخص در محله می‌تواند بر اساس اصول CPTED به افزایش سطح امنیت در محله کمک نماید. نتایج آزمون فریدمن نیز نشان می‌دهند که شاخص‌های تمایل به نظارت بیش‌ترین و آسایش کم‌ترین تأثیر را در سطح امنیت محله دارا هستند.

نتایج آزمون T تک نمونه‌ای برای امنیت در سطح محله با میانگین ۱.۹۵ سطح امنیت بسیار پایین در محله از دیدگاه ساکنان را نشان می‌دهد است (جدول ۵). در بین تمام شاخص‌های مرتبط با امنیت، شاخص تمایل به نظارت در بین ساکنان وضعیت نسبی مطلوبی (میانگین: ۳.۲۰) در مقایسه با سایرین دارد. بالا بودن میانگین این شاخص، نشان دهنده تمایل ساکنان برای ارتقای سطح امنیت در محله خودشان است تا بتوانند به زندگی خود در این محله ادامه دهند ولی مجموعه‌ای از سایر عوامل که

جدول ۵: نتایج آزمون T تک نمونه‌ای و فریدمن شاخص‌های امنیت در محله انصار مشهد

ابعاد	شاخص	مقدار ارزشی	سطح معناداری	میانگین	تفاوت میان شاخص‌ها بر اساس آزمون فریدمن
کالبدی	فرم فضا	۴۳.۴۰۱	۰.۰۰۰	۱.۵۸۶۵۴	۴.۰۵
	تناسب فضا	۵۳.۶۵۲	۰.۰۰۰	۱.۹۱۶۶۷	۵.۱۱
	آسایش	۳۶.۸۹۱	۰.۰۰۰	۱.۵۴۱۶۷	۳.۸۶
عملکردی	تمایل به نظارت	۵۷.۵۵۸	۰.۰۰۰	۳.۲۰۱۹۲	۷.۸۳
	روشنایی	۴۳.۸۵۷	۰.۰۰۰	۱.۸۰۱۲۸	۴.۶۹
	آگاهی افراد	۴۰.۷۸۹	۰.۰۰۰	۱.۸۲۶۹۲	۴.۷۷
	درآمد	۴۱.۲۵۸	۰.۰۰۰	۱.۷۱۴۷۴	۴.۴۳
	ایمنی	۳۴.۷۱۱	۰.۰۰۰	۱.۶۶۰۲۶	۴.۱۵
ادراکی	حمایت و مراقبت	۴۸.۸۸۴	۰.۰۰۰	۲.۳۱۰۹۰	۶.۱۱
	مجموع	۴۴.۵۵۶	۰.۰۰۰	۱.۹۵۱۲	-

اساس آنچه که در جدول نشان داده شده است، بالاترین میزان همبستگی به سطح روشنایی بافت برمی‌گردد. بنابراین برای ارتقای سطح زیست‌پذیری در بافت یکی از ضروری‌ترین اقدامات لازم شناسایی معابر و گذرهای تاریک و ارتقای سطح روشنایی آن‌ها برای افزایش حضورپذیری و احساس امنیت در فضا است. بر اساس نتایج به دست آمده، ارتقای سطح زیست‌پذیری، صرفاً در گرو مداخله‌های کالبدی و یا ارتقای سطح تأسیسات و تجهیزات شهری نیست بلکه در زمینه‌هایی توانمندسازی و فعالیت‌های اجتماعی نیز می‌تواند به ارتقای سطح زیست‌پذیری در بافت‌های فرسوده منجر شود. به‌عنوان مثال همبستگی مثبت زیست‌پذیری با شاخص آگاهی فردی نشان می‌دهد که باید در سطح محله از ظرفیت طبقه خلاق موجود در خود محله برای افزایش سطح آگاهی گام‌هایی برداشت و یا اینکه بر شفاف‌سازی و پاسخ‌گو بودن مدیریت شهری تأکید نمود. همچنین وجود همبستگی مثبت با شاخص درآمد، نیز نشان می‌دهد که می‌توان با در نظر گرفتن تسهیلات مالی برای ساکنان سطح زیست‌پذیری در محله را ارتقا داد.

۶-۲- ارزیابی ارتباط میان زیست‌پذیری و شاخص‌های امنیت

نتایج ارزیابی‌های نشان از ارتباط مثبت و نسبتاً قوی بین زیست‌پذیری و مؤلفه‌های امنیت در بافت محله انصار وجود دارد. همان‌طور که جدول ۶ نشان می‌دهد، نتایج آزمون همبستگی، ارتباط مثبت و به‌طور نسبی قوی‌ای را بین زیست‌پذیری و کیفیت فرم فضا نشان می‌دهد ($R=0.57$, $Sig=0.001$). هم‌چنین ضریب همبستگی اسپیرمن رابطه مثبت و قوی‌ای به اندازه ۰.۶۲ بین تناسب فضا و زیست‌پذیری را نشان می‌دهد و با توجه به سطح معنی‌داری کمتر از ۰.۰۵، با ۹۵ درصد اطمینان می‌توان گفت که بین تناسب فضا و زیست‌پذیری رابطه مستقیم و معنی‌دار وجود دارد. لذا می‌توان این‌گونه بیان نمود که هرچه کیفیت فرم و تناسب فضا بهبود یابد و نقاط جرم خیز حذف و یا تعدیل شوند سطح زیست‌پذیری که همراه است با حضور افراد و چشمان ناظر در خیابان افزایش خواهد یافت. نتایج آزمون مذکور در ارتباط با شاخص آسایش نیز ارتباط همبستگی مثبتی را نشان می‌دهد. بر

جدول ۶: ضریب همبستگی اسپیرمن، بررسی شدت و جهت رابطه بین زیست‌پذیری و شاخص‌های امنیت

فرم فضا	تناسب فضا	آسایش	تمایل به نظارت	روشنایی	آگاهی فردی	درآمد	ایمنی	حمایت
۰.۵۷	۰.۶۲	۰.۳۹	۰.۷۵	۰.۸۲	۰.۴۸	۰.۴۵	۰.۵۸	۰.۷۴
۰.۰۰۱	۰.۰۱۲	۰.۰۰۲	۰.۰۰۱	۰.۰۰۱	۰.۰۰۱	۰.۰۰۱	۰.۰۰۱	۰.۰۰۰
۳۱۲	۳۱۲	۳۱۲	۳۱۲	۳۱۲	۳۱۲	۳۱۲	۳۱۲	۳۱۲

۶-۳- تحلیل یافته‌ها و ارائه راهبردهای بهبود زیست‌پذیری با تأکید بر امنیت

نتایج بررسی‌ها در بخش پیشین نشان دادند که محل انصار مشهد به لحاظ متغیرهای زیست‌پذیری و امنیت در شرایط مطلوبی به سر نمی‌برند. علاوه‌براین، یافته‌ها حاکی از این هستند که محدوده مورد بررسی اگرچه که از زیست‌پذیری و امنیت پایینی برخوردار است، اما در متغیرهایی از قبیل تعامل و ارتباط شهروندان با یکدیگر، کیفیت فضاهای عمومی و جابه‌جایی مردم (حمل‌ونقل) که به زیست‌پذیری و تمایل به نظارت و حمایت و مراقبت که به امنیت منجر می‌شوند، از وضعیت مطلوبی برخوردار می‌باشد. علاوه براین، شواهد همچنین نشان دادند که بین زیست‌پذیری و امنیت ارتباط مستقیم و معناداری برقرار است. مجموعه این شواهد در کنار یکدیگر از یک طرف، و اهمیت زیست‌پذیری و امنیت در محلات شهری از طرف دیگر؛ و هم‌چنین بررسی عوامل تأثیرگذار داخلی

و خارجی نشان از این دارند که انگیزه‌ها و پتانسیل‌های لازم به‌منظور بهبود زیست‌پذیری با تأکید بر امنیت در محله انصار مشهد وجود دارد. لذا، در ادامه به‌منظور تعیین جهت‌گیری راهبردی متناسب با محله و ارائه اهداف عملیاتی- با توجه به شاخص‌های تدوین شده و شناخت حاصل شده از ارتباطات بین آن‌ها و همچنین ارزیابی این شاخص‌ها در قالب نظرسنجی مردمی و گزارشات فرادست- نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید پیش روی محدوده مورد مطالعه در مسیر بهبود زیست‌پذیری‌اش با تأکید بر امنیت بافت، شناسایی شدند (جدول ۷). سپس با بهره‌مندی از نظر کارشناسان میزان اثرگذاری و اهمیت هرکدام از عوامل تأثیرگذار تعیین و در نهایت جهت‌گیرهای راهبردی (تهاجمی، انطباقی، اقتضایی و تدافعی) و راهبردهای متناسب با آن‌ها برای بهبود شرایط در هر بعد و زیست‌پذیری محله انصار مشهد به‌صورت یکپارچه ارائه شده است.

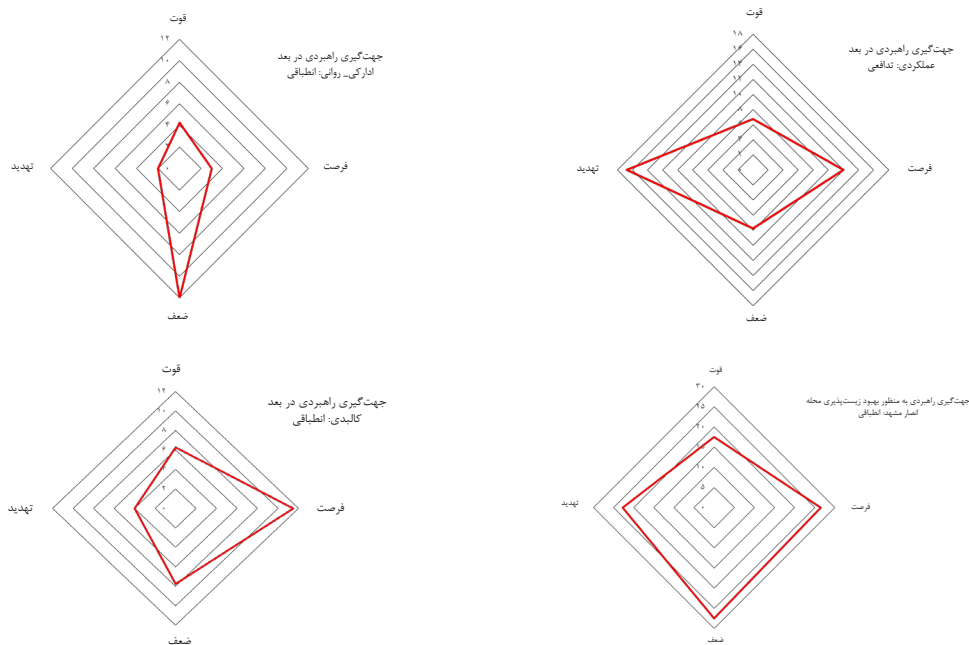
جدول ۷: تحلیل سوات (SWOT) و نوع جهت گیری راهبردی آن

ابعاد	شاخص	عوامل تأثیرگذار							نوع عوامل	امتیاز اثرگذاری	امتیاز اهمیت	امتیاز							
		S	W	O	T	جمع	جمع	جمع				جمع							
کالبدی	تناسب فضا	آسایش	ارگانیک بودن معابر و تنوع دیدها	S	۵	۰.۵	۲.۵	۱	۶.۲۵	۳	۴.۷۵	مجموع امتیازها در بعد کالبدی	۴	۱۱.۵	۷.۷۵	۶.۲۵			
			امکان شکل‌دهی به سلسله مراتب فضاهای باز	O	۳	۰.۲۵	۰.۷۵							۳	۰.۷۵	۴	۰.۷۵	۴.۵	
			ترکیب متناسب کالبد‌های ریزدانه با درشت دانه	S	۳	۰.۷۵	۲.۲۵								۳	۰.۷۵	۴	۰.۷۵	۴.۵
			بهره‌گیری فضاهای رها شده برای افزایش نفوذپذیری	O	۳	۰.۵	۱.۵								۳	۰.۵	۴	۰.۷۵	۴.۵
			عدم هماهنگی میان توده‌های ساختمانی	T	۲	۰.۵	۱								۳	۰.۵	۴	۰.۷۵	۴.۵
			ناخوانا بودن ورودی محله از خیابان‌های اصلی	W	۳	۰.۵	۱.۵								۳	۰.۵	۴	۰.۷۵	۴.۵
			امکان شکل‌دهی به کریدورهای بصری	O	۴	۱	۴								۳	۰.۷۵	۴	۰.۷۵	۴.۵
			اغتشاش در جداره‌ها و نماها و مختل شدن دید	W	۳	۰.۵	۱.۵								۳	۰.۷۵	۴	۰.۷۵	۴.۵
			افزایش پیوستگی و محصوریت در امتداد مسیرها	O	۳	۰.۷۵	۲.۲۵	۰.۷۵	۲.۲۵	۱	۲.۲۵		۱	۱.۵	۳	۰.۷۵	۴	۰.۷۵	۴.۵
			پایین بودن تراکم جمعیتی (۹۹ نفر در هکتار)	S	۲	۰.۷۵	۱.۵								۳	۰.۷۵	۴	۰.۷۵	۴.۵
عملکردی	آگاهی فردی	آسایش	عدم وجود امکانات مناسب برای غنی‌سازی اوقات فراغات جوانان با توجه به جمعیت بالای جوانان	W	۲	۰.۵	۱					۳	۰.۷۵	۴	۰.۷۵	۴.۵			
			نابودی مقیاس انسانی فضاها ناشی از اقدامات نابخردانه در نوسازی بافت فرسوده	T	۳	۰.۲۵	۰.۷۵							۳	۰.۷۵	۴	۰.۷۵	۴.۵	
			نامطلوب بودن کیفیت و جانمایی مبلمان در بافت	W	۳	۰.۵	۱.۵	۲.۲۵	۲.۲۵	۳	۲.۲۵	۳	۲.۲۵	۳	۰.۷۵	۴	۰.۷۵	۴.۵	
			کفسازی مغشوش و ناهماهنگ در سیمای زمین و عدم تمایل به حضور در فضاهای عمومی	W	۳	۰.۷۵	۲.۲۵							۳	۰.۷۵	۴	۰.۷۵	۴.۵	
			روند رو به افزایش ریختن زباله‌ها و نخاله‌های ساختمانی در اراضی مخروبه و متروکه ماندن فضا	T	۳	۰.۷۵	۲.۲۵							۳	۰.۷۵	۴	۰.۷۵	۴.۵	
			فرصت ارتقاء محیط اکولوژیک و حضور آب و گیاه در عرصه‌های عمومی جهت جذب مردم	O	۳	۰.۵	۱.۵							۳	۰.۷۵	۴	۰.۷۵	۴.۵	
			بهره‌گیری بهتر از گونه‌های گیاهی برای افزایش مطلوبیت فضاهای محله جهت افزایش حضورپذیری	O	۳	۰.۵	۱.۵							۳	۰.۷۵	۴	۰.۷۵	۴.۵	
			مجموع امتیازها در بعد کالبدی											۳	۰.۷۵	۴	۰.۷۵	۴.۵	

ابعاد	شاخص	عوامل تأثیرگذار					نوع عوامل	امتیاز اثرگذاری	امتیاز اهمیت	جمع	امتیاز				
		S	W	O	T										
عملکردی	آگاهی فردی	تمایل به همکاری به‌عنوان نیروی انسانی در طرح‌ها					S	۳	۰.۲۵	۰.۷۵					
		میزان نسبت پایین بی‌سوادی جمعیت (۱۱ درصد)					S	۳	۰.۷۵	۲.۲۵					
		امکان استفاده از مشارکت مردمی در امر احیای بافت					O	۴	۱	۴					
		افزایش فرسودگی محله به جهت استطاعت مالی کم	۲.۲۵	۱.۵	۱	۲.۵	T	۵	۰.۵	۲.۵					
		رونق و تمرکز فعالیت‌های خدماتی در حاشیه محله					S	۳	۰.۷۵	۲.۲۵					
	نظارت	پتانسیل اراضی کشاورزی جهت رشد اقتصادی مردم					O	۲	۰.۵	۱					
		عدم تناسب بین درآمد و هزینه‌های خانوار					W	۳	۰.۵	۱.۵					
		فقدان کاربری‌های با عملکرد شبانه در محله	۰	۴	۵	۲.۵	W	۴	۰.۵	۲					
		فقدان فعالیت‌های موجد سرزندگی در مسیرهای پیاده اصلی به منظور شفاف‌سازی مسیرهای اصلی					W	۴	۰.۵	۲					
		تمایل به نظارت در میان ساکنان					O	۵	۱	۵					
روشنایی	کاهش حضور ساکنین در فضاهای عمومی در شب					T	۵	۰.۵	۲.۵						
	افزایش جرم در کنج‌های محله به جهت روشنایی کم	۰	۱.۵	۲	۸.۷۵	T	۵	۱	۵						
	کاهش امنیت محله به دلیل کمبود مبلمان روشنایی					T	۵	۰.۷۵	۳.۷۵						
	امکان نورپردازی ساختمان‌های شاخص در شب					O	۴	۰.۵	۲						
	عدم وجود مبلمان روشنایی مناسب و کافی در محله					W	۳	۰.۵	۱.۵						
	مجموع امتیازها در بعد عملکردی											۶.۷۵	۷.۷۵	۱۲	۱۶.۷۵
	ادراکی - روانی	بهرگی	افزایش صدمات به جهت تداخل سواره و پیاده				T	۲	۰.۵	۱					
رعایت سلسله مراتب راه‌ها در محله						S	۴	۰.۵	۲						
عدم تعریف مناسب پیاده‌روها در اکثریت گذرها						W	۳	۰.۵	۱.۵						
توقف خودروها در معابر و فضاهای عمومی						W	۴	۰.۵	۲						
حمایت و مراقبت		نابسامانی در شبکه دسترسی و حرکت سواره و پیاده					W	۳	۰.۵	۱.۵					
		پایین بودن میزان تمایل به ماندگاری از روی علاقه	۲.۲۵	۷	۳	۱	W	۳	۰.۵	۱.۵					
		ناتوانی اقتصادی و مالی مردم و عدم مشارکت آن‌ها					T	۲	۰.۵	۱					
	وجود صمیمیت و تعامل با همسایگان					S	۳	۰.۷۵	۲.۲۵						

ابعاد	شاخص	عوامل تأثیرگذار				نوع عوامل	امتیاز اثرگذاری	امتیاز اهمیت	امتیاز			
		S	W	O	T							
ادراکی - روانی	ایمان و مراقبت	فقدان حس افتخار و وابستگی عاطفی به محله خود	۳	۰.۵	۱.۵	W						
		جلب مشارکت مردم در امر بهسازی بافت فرسوده	۳	۰.۵	۱.۵	O						
		امکان مشارکت بخش دولتی، خصوصی و عمومی در امر بهسازی بافت فرسوده محله	۳	۰.۵	۱.۵	O						
		نبود امنیت و مراقبت‌های انتظامی	۴	۱	۴	W						
مجموع امتیازها در بعد ادراکی - روانی												
		۲	۳	۱۲	۴.۲۵							
جمع												
		۲۲.۷۵	۲۶.۵	۲۷.۵	۱۷.۵							

شکل ۳: جهت‌گیری راهبردهای بهبود زیست‌پذیری محله انصار با تأکید بر امنیت

قوت در ماتریس عوامل مؤثر درونی و فرصت‌ها در مقایسه با تهدیدها در ماتریس عوامل مؤثر بیرونی با اهمیت‌تر و تأثیرگذارتر هستند، لذا جهت‌گیری راهبردی کلی محله انصار به‌منظور بهبود زیست‌پذیری حداقل - حداکثر و از نوع انطباقی می‌باشد. در ادامه با تکیه بر این جهت‌گیری راهبردی که درصدد به حداقل رساندن نقاط ضعف با بهره‌مندی از فرصت‌ها می‌باشد، راهبردهایی به تفکیک شاخص‌ها ارائه شده‌اند که در جدول ۸ ارائه شده‌اند.

همانطور که جدول ۷ نشان می‌دهد، با توجه به مجموع امتیازات عوامل داخلی و خارجی در بعد کالبدی راهبرد مناسب از نوع ضعف - فرصت (انطباقی) می‌باشد. به همین ترتیب در ابعاد عملکردی و ادراکی - روانی راهبردهای مناسب به ترتیب عبارت‌اند از: راهبرد ضعف - تهدید (تدافعی) و راهبرد ضعف - فرصت (انطباقی). در نهایت از آنجایی که در مسیر بهبود زیست‌پذیری با تأکید بر امنیت محله انصار مشهود، نقاط ضعف در مقایسه با نقاط

جدول ۸: راهبردها و سیاست‌های پیشنهادی جهت افزایش زیست‌پذیری محدوده با تأکید بر مؤلفه امنیت

شاخص	راهبرد	سیاست‌های پیشنهادی
فرم فضا	ارتقای سیمای کالبدی بافت	- ساماندهی سیمای جداره بلوار حر - طراحی سیمای زمین و کفیوش مناسب در شبکه‌های پیاده‌راه خیابان شهید ثابتی و شهید بخشی - استفاده از مصالح با رنگ‌های دارای جذابیت بصری در ساخت کف‌پوش و بدنه مسیره‌های پیاده و تلفیق آن با پوشش گیاهی در جهت حرکت پیاده

شاخص	راهبرد	سیاست‌های پیشنهادی
		<ul style="list-style-type: none"> - ایجاد عناصر نشانه‌ای در نقاط مناسب و موقعیت‌های حائز اهمیت سازمان فضایی شامل تقاطع شهید ثابتی ۱ و حر ۵۶ و مرکز محله انصار - طراحی ورودی محله در راستای ارتقای کیفیت دعوت‌کنندگی به بافت شامل ورودی حر ۴۴ و ۵۶ - خواناکردن و توجه به کریدورهای بصری و سکانس‌های متنوع حرکتی در مسیرهای حرکتی حر ۵۸ و ۶۰
		<ul style="list-style-type: none"> - خواناکردن ارتباط عناصر شاخص سازمان فضایی مانند مسجد امام حسین (ع) و سایر بناها و فضاهای عمومی مهم محله مانند: بوستان رجا - بازتعریف محصوریت گذرها - ایجاد گشایش‌های فضایی به منظور حضور پیاده در کانون‌های اصلی درون محله مانند: خیابان شهید ثابتی و شهید بخشی - بهره‌گیری مطلوب و فعال از فضاهای شهری و جلوگیری از تبدیل آن‌ها به فضاهای رهاشده در قسمت شمال و شرق محله - مکانیابی پارک‌های محله‌ای در مواضع مناسب و پراکندگی آن به صورت یکنواخت در مرکز محله و واحد همسایگی
تناسب فضا	بازتعریف محصوریت فضاهای محله در طرح‌های نوسازی	<ul style="list-style-type: none"> - ایجاد فضاهای سرپوشیده در بلوار حر - تدوین ضوابط ارتفاعی شامل رعایت نسبت مناسب عرض به ارتفاع معابر در خیابان‌های شهید ثابتی و شهید بخشی
		<ul style="list-style-type: none"> - افزایش برخوردهای احتمالی بین همسایگان و افراد محله به واسطه ایجاد محل‌های مختلف مکث در تقاطع‌های حر ۵۴ و ثابتی ۷ و حر ۴۸ و ثابتی ۱۳ - افزایش حضور مردم در عرصه‌های عمومی از طریق طراحی فضاهای تفریحی و فراغتی در مرکز محله - احیای پاتوق محله و گذرهای محله در جهت تجمع اهالی و ترغیب حرکت در بافت
آسایش	افزایش کیفیت‌های محیطی در فضاهای عمومی و باز محله	<ul style="list-style-type: none"> - افزایش پوشش گیاهی به ویژه در فضاهای باز و رهاشده بخش شمال و شرق محله - ایجاد آسایش اقلیمی برای حضور پیاده در عرصه‌های عمومی به واسطه عناصر کالبدی و طبیعی خیابان‌های ثابتی، حر و بخشی - تلفیق حضور گیاه و آب در عرصه‌های عمومی مانند: بوستان رجا و مرکز محله
		<ul style="list-style-type: none"> - ساماندهی جمع‌آوری زباله‌ها و نخاله‌های ساختمانی در محل به‌ویژه در خیابان‌های اصلی - استفاده از انرژی‌های پاک
آگاهی فردی	ارتقای سطح آموزش همگانی	<ul style="list-style-type: none"> - افزایش و تقویت موسسات آموزشی مانند: دبیرستان امام خمینی (ره) و دبستان حضرت زهرا (ع) - ایجاد فرهنگسرا در مرکز محله جهت ارتقای سطح فرهنگی ساکنین
درآمد	احیای نظام معیشت و سکونت در بافت	<ul style="list-style-type: none"> - ایجاد خرده تجاری‌های محله‌ای در عمق بافت مسکونی - بالابردن ارزش ملک (ایجاد ارزش افزوده در ملک) - ایجاد فرصت‌های شغلی مناسب در خیابان‌های اصلی محله برای ساکنین (حر، ثابتی و بخشی)
تمایل به نظارت	ساماندهی نظام کاربری‌ها و فضاهای باز عمومی جهت ایجاد سرزندگی و نظارت	<ul style="list-style-type: none"> - ایجاد فضاها و کاربری‌های فعالیت‌زا و عامل سرزندگی در عرصه‌های عمومی و مرکز محله - ایجاد و توزیع مناسب کاربری‌های با کارکرد شبانه در طول مسیرهای اصلی حر، ثابتی و بخشی و نیز مرکز محله انصار - جلوگیری از مبدل شدن فضای باز مرکز محله به پارکینگ اتومبیل

شاخص	راهبرد	سیاست‌های پیشنهادی
روشنایی	کاهش میزان آسیب‌های اجتماعی ناشی از جرم	- افزایش حضور مردم جهت بالا بردن امنیت در فضاهایی که سابقه خلافکاری در آن دیده شده است نظیر اراضی بایر و رهاشده شمال و شرق محله - مرمت بناهای ارزشمند و نوسازی بافت فرسوده و فاقد ارزش و افزایش نظارت عمومی و امنیت - تأمین خدمات موردنیاز محله در فاصله مطلوب به‌صورت راسته‌های مختلط و در نتیجه حرکت پیاده در بافت و افزایش نظارت عمومی - تقویت نورپردازی تمامی معابر اصلی محله
ایمنی	توجه بیش‌تر به تردد پیاده درون محله	- ایجاد پیاده‌روهای عریض جهت تسهیل حرکت پیاده در عرصه‌های عمومی - خیابان ثابتی، حر و بخشی - ایجاد پیوستگی مسیرهای حرکت پیاده و جلوگیری از مسدود شدن آن‌ها در خیابان ثابتی محله - اصلاح هندسی معابر در حر ۴۶، ۶۰، ۶۸، بخشی ۱۳، ۱۱ و ثابتی ۹ - اصلاح عرض و نقش معابر با توجه به مراتب معابر - حفظ سلسله‌مراتب معابر موجود در بافت
حمایت و مراقبت	بالا بردن احساس تعلق ساکنین نسبت به محله خود	- افزایش منزلت اجتماعی و تعلق خاطر ساکنین محله از طریق ارتقاء کیفیت محیط، سیمای زمین، پوشش گیاهی، کفسازی و غیره - حفظ خاطرات جمعی ساکنان قدیمی از بافت و فراهم آوردن محیط برای آن‌ها
	افزایش مشارکت نهادهای مختلف در امر بهسازی و نوسازی محله	- تشویق مالی برای ایجاد تمایل به سرمایه‌گذاری بخش خصوصی - تشویق نهادهای عمومی مردمی برای شرکت در امر بهسازی و نوسازی محله - استقلال مدیریت محلی در تصمیم‌گیری مربوط به احیای محله

۷. جمع‌بندی

هدف اصلی مطالعه حاضر ارزیابی تأثیر امنیت بر زیست‌پذیری بافت‌های فرسوده شهری و پیشنهاد راهبردهایی برای بهبود آن بوده است. نتایج نشان داد که مجموعه شاخص‌هایی که در کنار یکدیگر به زیست‌پذیری و امنیت در سطح یک محله منجر می‌شوند، برای محله انصار در سطح نامناسب و نامطلوبی قرار دارند به‌طوری‌که میانگین امتیاز برای محله انصار برای زیست‌پذیری بافت میانگین ۲.۱۱ را نشان می‌دهد و این عدد برای امنیت میانگین قابل تأمل ۱.۹۵ را بر اساس نظرات ساکنین محله به ثبت رسانده است. همچنین، ارتباط مثبت، معنی‌دار و مستقیم میان مؤلفه زیست‌پذیری و امنیت در بافت محله انصار وجود دارد. به‌طوری‌که با زیست‌پذیری با شاخص‌های فرم فضا، تناسب فضا، ایمنی همبستگی متوسط با شاخص‌های آسایش، آگاهی فردی، درآمد همبستگی ضعیف و با تمایل به نظارت، روشنایی و حمایت ساکنان همبستگی قوی دارد. وجود ارتباط مثبت و مستقیم بین شاخص‌های امنیت و زیست‌پذیری در محله انصار نشان می‌دهد که با بهبود وضعیت هر یک از شاخص‌های مطرح شده می‌توان در جهت بهبود وضعیت زیست‌پذیری در محله حرکت کرد. همچنین با توجه به تجزیه و تحلیل‌های انجام شده در ارتباط با راهبردهای محله برای بهبود زیست‌پذیری محله با تأکید بر رویکرد

CPTED، جهت‌گیری راهبردی کلی محله (استفاده از تحلیل یکپارچه و شناسایی نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید) با تأکید بر عوامل داخلی و خارجی از نوع حداقل - حداکثر (انطباقی) تعیین شد. بر اساس این جهت‌گیری، راهبردها باید به‌گونه‌ای تنظیم شوند که با استفاده از فرصت‌ها نقاط ضعف محله که زیست‌پذیری را در آن کاهش داده‌اند به حداقل برسند. مقایسه نتایج مطالعه حاضر با پژوهش‌های انجام شده در این حوزه نشان می‌دهد که نتایج مطالعه حاضر با نتایج مطالعاتی مانند شمعی و همکاران (که در آن زیست‌پذیری با شاخص‌های اجتماعی ارتباط و همبستگی زیاد دارد)، مطلبی و همکاران (که در آن ارتباط بین احساس امنیت و مؤلفه‌های اجتماعی نظیر تعامل، مشارکت، نظارت مثبت ارزیابی شده است)، با بخشی از نتایج مطالعه اقبال و سكاتو (که در آن حضورپذیری مردم در فضاهای شهری موجب افزایش امنیت می‌شود و مطالعه مروی و بهزادفر (وجود ارتباط میان امنیت با پایداری و زیست‌پذیری) همسو می‌باشد و با نتیجه مطالعه حیدری همکاران (شناسایی استراتژی تهاجمی به‌عنوان اولویت‌دارترین راهبرد جهت مداخله در بافت) همسو نمی‌باشد. از آنجایی که امروزه اکثر شهرهای کشور به ویژه مشهد با پدیده بافت فرسوده روبه‌رو هستند، زیست‌پذیری پایین که می‌تواند امنیت اجتماعی را تحت تأثیر قرار دهد

نابرابری‌ها و شکاف‌های فضایی بین محلات فرسوده و سایر محلات موجود در شهر شود و توجه به نتایج مطالعه حاضر به نظر می‌رسد می‌تواند کمکی برای مدیریت شهری محسوب شود.

امری اجتناب‌ناپذیر است. این نارسایی می‌تواند زمینه‌ساز کمرنگ شدن هویت فردی شهروندان، کاهش تعاملات بین طبقه‌ای، جدایی‌گزینی، کاهش منزلت اجتماعی، عدم تقسیم متعادل خدمات، بروز آسیب‌های اجتماعی متعدد، کند شدن آهنگ رشد اقتصادی و در نهایت تشدید

پی‌نوشت

1. Crime Prevention through Environment Design
2. Iqbal & Ceccato
3. Jongejan & Woldendorp
4. Painter & Farrington
5. Cowan
6. Landry
7. Southworth
8. Oberlink

REFERENCES

- Ahmadi, B., Afroz, M., & Dadgar, M. (2013). Application of Environmental Design Approach (CPTED) to Improve Safety in Urban decay (Case Study: Urmia City Center), First National Conference on Geography, Urban Development and Sustainable Development, Tehran, University of Industrial Aviation. <https://civilica.com/doc/265773/>
- Asgari Tafreshi, H., Adib Zadeh, B., Rafian, M., & Hosieni, A. (2010). Investigation of Effective Environmental Factors in the Modernization of Urban decay Towards to Increase Local Security (Case Study: Vanity Textures of Nematabad District, Tehran District 19). *Journal of City Identity*, 4(6), 39-50. <https://www.sid.ir/fa/Journal/ViewPaper.aspx?id=112372>
- Bandar Abad, A. (2011). *The City Is Livable From Basics to Meanings*, Azarakhsh Publishers, Tehran.
- City of Durham County. (2008). *Crime Prevention through Environmental Design: Durham Guide to Creating a Safer Community*, Durham County, North Carolina. https://iscpp.org/Resources/Documents/ICPS%20Library/CPTED/CPTED%20Manuals%20and%20brochures/cpted_manual_durham.pdf
- Cowan, R. (2005). *The Dictionary of Urbanism*, Streetwise Press, London.
- Cozens, P.M., Saville, G., & Hillier, D. (2005). Crime Prevention through Environmental Design (CPTED): A Review and Modern Bibliography. *Journal of Property Management*, 23(5), 328-356. <https://doi.org/10.1108/02637470510631483>
- Crowhurst Lennard, S.H., Sternberg, S., & Lennard, H. (1999). *Making Cities Livable*. International Conferences of Making Cities Livable, Indiana, the US. <https://www.livablecities.org/>
- Elika, SH., & Elika, SH. (2012). Reducing Crime in Reconstruction of Earthquake-Stricken Urban Areas through CPTED Approach with Emphasis on Crisis Management Cycle (Case Study: Bam Reconstruction after the 2003 Earthquake). *Journal of Urban Management*, 10(29), 305-320. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=175260>
- Evans, P. (2002). *Livable Cities? Urban Struggles for Livelihood and Sustainability*, University of California Press, California.
- Ghanbari, M., Shokouhi, M., Rahnama, M., & Kharazmi, O.A. (2016). An Analysis of Urban Livability with an Emphasis on Security and Sustainability Indexes (Case Study: Mashhad Metropolis). *Journal of Political Geography Research*, 1(3), 129-154. <http://ensani.ir/fa/article/377024>
- Habibi, D. (2013). Investigating the Factors Affecting the Decline in the Sense of Vitality and livable in Historical and Worried Tissues (Case Study: Shiraz Sang Siah neighborhood). *Journal of Islamic Iranian Studies*, 4(14), 75-80. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=257082>
- Habibi, K., Pourahmad, A., & Meshkini, A. (2008). *Improvement and Renovation of Ancient Urban Texture*. Kurdistan University Press and Urban Development and Improvement Organization.
- Haji Nejad, A., Rafian, M., & Zamani, H. (2010). Investigating Individual Variables Affecting Citizens' Satisfaction with the Quality of Life (Case Study: Comparison of Old and New Tissue in Shiraz). *Journal of Geography and Development*, 8(17), 63-82. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=101395>
- Heidary, T., Shamaee, A., Sasan Pour, F., Suleimani, M., & Ahad Nejad, M. (2017). An Analysis of Factors Affecting on livability in Urban decay (Case Study: Urban decay in the Central District of Zanjan). *Journal of Geographic Space*, 17(57), 1-25. <http://ensani.ir/fa/article/368284>
- Heidary, T., Shamaee, A., Sasan Pour, F., Suleimani, M., & Ahad Nejad, M. (2015). Evaluating the livability in the Urban Decay and Its Strengthening Strategies (Case Study: Worn Texture of Zanjan City). *Journal of Sustainable City*, 2(2), 19-34. <http://ensani.ir/fa/article/359102>
- Howley, P., Scott, M., & Redmond, D. (2009). Sustainability versus Liveability: An Investigation of Neighbourhood Satisfaction. *Journal of Environmental Planning and Management*, 52(6), 847 -864.
- International CPTED Association (ICA). (2005). *Basic Level Cpted Course Crime Prevention through Environmental Design*, International Conference, Alberta, Canada. <https://www.edmontonpolice.ca/communitypolicing.aspx>
- International CPTED Association (ICA). (2005). <https://doi.org/10.1080/09640560903083798>
- Iqbal, A., & Ceccato, V. (2016). Is CPTED Useful to Guide the Inventory of Safety in Parks? (A Study Case in Stockholm, Sweden). *International Criminal Justice Review*, 26(2), 150-168. <https://doi.org/10.1177/1057567716639353>
- Irandost, K., Isa Lou, A., & Shahmoradi, B. (2016). Indicators of livability in Urban Areas (Case Study: Central District of Qom). *Journal of Urban Economics and Management*, 4(13), 101-118. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=269621>
- Isa Lou, A., Bayat, M., & Abdul Ali, B. (2014). The Livability Model, A New Approach to Improving the Quality of Life in Rural Communities (Case Study: Qom, the Galaxy District). *Journal of Housing and Rural Environment*, 33(146), 107-120. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=223895>

- Jongejan, A., & Woldendorp T. (2013). A Successful CPTED Approach: The Dutch 'Police Label Secure Housing'. *Built Environment*, 39(1), 31-48. [10.2148/benv.39.1.31](https://doi.org/10.2148/benv.39.1.31)
- Khasto, M., & Saedi Rezvani, N. (2010). Factors Affecting the Vitality of Urban Spaces, the Creation of a Lively Urban Environment, Relying on the Concept of "Shopping Center". *Journal of City Identity*, 4(6), 63-74. <https://civilica.com/doc/1004525/>
- Khorasani, M., Rezvani, M., Motiee Langrodi, S., & Rafian, M. (2012). Measuring and Assessing the Viability of Villages in Urban Areas (Case Study: Varamin County). *Journal of Rural Research*, 3(4), 79-104. https://jrur.ut.ac.ir/article_30233.html
- Kihl, M., Brennan, D., Gabhawala, N., List, J., & Mittal, P. (2005). Livable Communities: An Evaluation Guide, AARP Public Policy Institute, Washington, DC. https://assets.aarp.org/rgcenter/il/d18311_communities.pdf
- Kruger, T. (2012). Safer by Design—Towards Effective Crime Prevention through Environmental Design in South Africa, Pretoria, CSIR. <https://issafrica.org/research/monographs/monograph-16-safer-by-design-towards-effective-crime-prevention-through-environmental-design-in-south-africa>
- Landry, C. (2000). Urban Vitality: A New Source of Urban Competitiveness, Prince Claus Fund Journal, Archive Issue Urban Vitality-Urban Heroes. [https://www.scirp.org/\(S\(i43dyn45teexjx455qlt3d2q\)\)/reference/References-Papers.aspx?ReferenceID=1662466](https://www.scirp.org/(S(i43dyn45teexjx455qlt3d2q))/reference/References-Papers.aspx?ReferenceID=1662466)
- Leby, L.J., & Hashim, A.H. (2010). Liveability Dimensions and Attributes: Their Relative Importance in the Eyes of Neighbourhood Residents. *Journal of Construction in Developing Countries*, 15(1), 67-91. <https://doaj.org/article/0a3b8c3e6a3a462d90e28070fde01670>
- Lennard, H.L. (1997). Principles for the Livable City in Lennard, International Making Cities Livable Conferences, Gondolier Press, Carmel, CA.
- Lorenc, T., Clayton, S., Neary, D., Whitehead, M., Petticrew, M., Thomson, H., Cummins, S., Sowden, A., & Renton, A. (2012). Crime, Fear of Crime, Environment, and Mental Health and Wellbeing: Mapping Review of Theories and Causal Pathways, *Health & Place*, 18(4), 757-765. [10.1016/j.healthplace.2012.04.001](https://doi.org/10.1016/j.healthplace.2012.04.001)
- Lotfi, S., Bardi Anamradanejad, R., & Sassanipour, M. (2014). Investigating the Sense of Security in Public Spaces. *Journal of Urban Planning and Research*, 5(19), 39-56. http://jupm.miau.ac.ir/article_615.html
- Mahmoudi Jankhi, F., & Gourchi Beigi, M. (2009). The Role of Environmental Design in Crime Prevention, *Journal of Private law studies*, 39(2), 345-367. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=94260>
- Marvi, L., & Behzadfar, M. (2015). Local Sustainability with Emphasis on CPTED Approach (The case of Abkooch Neighborhood in Mashhad), *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 201, 409-417. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.08.194>
- Matlabi, Q., Khudadadi Agh Qala, F., & Akbari, A. (2016). Effect of the Sense of Security of Housing Satisfaction in Naziabad Residential Complex in Tehran Based On C.P.T.E.D Model. *Journal of Fine Arts*, 21 (1), 67-78. [10.22059/JFAUP.2016.59690](https://doi.org/10.22059/JFAUP.2016.59690)
- Meyer, T., & Qhobela, M. (1998). The History of Crime Prevention through Environmental Design: A Comparative Study, Pretoria, CSIR.
- Michel, A.L. (2005). Great Neighbors: The Livability and Morphology of High Density Neighborhoods in Urban North America, University of California, Berkeley. <https://search.proquest.com/openview/735365bb25cdec5781e175a685814bbc/1?pqorigsite=gscholar&cbl=18750&diss=y>
- Minnery, J.R., & Lim, B. (2005). Measuring Crime Prevention through Environmental Design. *Journal of Architectural and Planning Research*, 22(4), 330-341. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.04.198>
- Mohseni, M.R., Zandi Mokhtar, A., & Massoud, M. (2013). Comparative Study of Physical Elements of Old Shiraz Neighborhoods with CEPTED Approaches. *Journal of Iranian Studies*, 4(13), 6-72. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=257106>
- Mousavi Noor, A., Varytisi, H.R., & Mohammadi, J. (2016). Evaluation and Analysis of the Components Of Tehran's Metropolitan Area's Livability. *Journal of Geography*, 15(51), 237-258. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=299703>
- Mousavi Noor, A., Varytisi, H.R., & Mohammadi, J. (2017). Presentation of the Livability Pattern of Tehran Metropolis based on Infrastructure Indicators, *Geography Quarterly*, 15(53), 181-204. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=299703>
- Nasiri, I. (2013). Spatial Instability Analysis of Urbanized Urban decay (Case Study: Ten District of Tehran), *Urban Management Journal*, 11(31), 269-280. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=188442>
- NICP, National Institute of Crime Prevention. (2006). CPTED Training, [online] accessed, <http://www.cptedtraining.net>
- Norris, T., & Pittman, M. (2000). The Health Community's Movement and the Coalition for Healthier Cities and Communities. *Public Health Reports*, 115(2-3), 118-124. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1308699/>

- Oberlink, M.R. (2008). Opportunities for Creating Livable Communities, AARP Public Policy Institute, Reprinting with Permission Only, Washington, DC. <https://www.aarp.org/content/dam/aarp/livable-communities/old-learn/planning/in-brief-opportunities-for-creating-livable-communities-2008-aarp.pdf>
- Painter, K.A., & Farrington, D.P. (2001a). Evaluating Situational Crime Prevention Using a Young People's Survey, *British Journal of Criminology*, 41(2), 266-284. https://popcenter.asu.edu/sites/default/files/139-painter_farrington-evaluating_situational_crime_preven.pdf
- Petrella, L. (2004). Urban Space and Security Policies: between Inclusion and Privatization, UN-HABITAT, World Urban Forum, Barcelona, Spain. https://www.researchgate.net/publication/338356795_Privatization_of_urban_public_spaces_and_its_impact_on_sustainable_cities_and_social_inclusion
- Plaster, S., & Carter, S. (1993). Planning for Prevention: Sarasota, Florida's Approach to CPTED, Florida Criminal Justice Executive Institute, Florida Department of Law Enforcement, and Tallahassee, Florida. <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/Photocopy/143817NCJRS.pdf>
- Qaraee, F., Radhoonani, N., & Rashidpour, N. (2010). Surveying and Measuring the Sense of Security in Different Urban Areas (Case Study: Tehran 2 and 11 Regions). *Journal of Uranushahr*, 3(4), 17-32. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=154893>
- Rezvani, N., & Nowruzi, F. (2013). Measurement of Urban Quality of Life in Urban Decay of Sepah Quarter in Qazvin, The First National Conference on Urbanism and Architecture over time, Imam Khomeini International University, Qazvin. <https://civilica.com/doc/232102/>
- Sajjadian, N., Amanpour, S., & Joibari, M. (2015). An Analysis of the Environmental Safety of the Operation of Urban Gardens Based on the CPTED Approach, *Law Enforcement Geography*, 3(10), 87-110. <http://ensani.ir/fa/article/download/360031>
- Salehi, A. (2011). Environmental Planning and Environmental Design in Urban Green Space, Jahad University Press, Tehran.
- Shamaee, A., Sasan Pour, F., Suleimani, M., & Heidary, T. (2016). Analysing the Urban Decay, *Human Geography Research*, 48(4), 783-799. <http://ensani.ir/fa/article/368284>
- Smith, M.S. (1996). Crime Prevention Through Environmental Design in Parking Facilities, U.S. Department of Justice, National Institute of Justice, Crime Prevention and Architectural Design, Washington, D.C. <https://www.ncjrs.gov/App/Publications/abstract.aspx?ID=157310>
- Song, Y. (2011). A Livable City Study in China: Using Structural Equation Models, thesis Submitted in Statistics, Department of Statistics Uppsala University, Sweden. <https://www.semanticscholar.org/paper/A-Livable-City-Study-in-China-Using-Structural-Song/35c01ed1dff3d609732ee3947a7d559e274353b5>
- Southworth, M. (2004). Measuring the Livable City. *Built Environment*, 29(4), 343-354. https://www.researchgate.net/publication/250139568_Measuring_the_Liveable_City
- Victorian Competition and Efficiency Commission. (2008). A State of Liveability: An in Inquiry in to Enhancing Victoria's Liveability, A draft Report for Further Consultation and Input, Melbourne Victoria, Australia. <https://apo.org.au/node/124771>
- Ziari, K., Mehdi, A., & Mahdian, M. (2013). An Analysis of the Security of Public Spaces (Case Study: Parks in Quaternary Areas of Qom Municipality). *Journal of Space Geography*, 3(7), 25-50. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=240918>

نحوه ارجاع به این مقاله

نوریان، فرشاد؛ عبدالله‌پور، سید سجاد؛ قاضی، رضا؛ قضایی، محمد. (۱۳۹۹). ارزیابی تأثیر امنیت بر زیست‌پذیری بافت‌های فرسوده شهری و ارائه راهبردهای ارتقای آن، مورد مطالعاتی: محله انصار شهر مشهد. نشریه معماری و شهرسازی آرمان‌شهر، ۱۳(۳۳)، ۲۷۹-۲۹۶.

DOI: 10.22034/AAUD.2021.137079.1583

URL: http://www.armanshahrjournal.com/article_127779.html

